

PATENT RESİMLERİ ÇİZİMLERİ ve KABUL ŞARTLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Araştırmacı Yaşar KARAGÖZ
Dr. Öğretim Görevlisi
E.Ü. Müh. Fak. Tekstil Müh. Böl. İZMİR

Bir buluş ancak uzun zaman, emek ve para sarfıyla oluşturulabilir. Buluşu yapan kişi, buluşun kendisine ait olduğunu resmi makamlara onaylattırmadığı müddetçe, buluşunun başkaları tarafından kopya edilme tehlikesi vardır. Bu çalışmada bu onayın oluşturulma aşamaları araştırılmıştır.

A STUDY ON THE DRAWINGS OF PATENTS AND CONDITIONS OF ACCEPTANCE.

A discovery can only be formed by spending so much effort and money. Unless this invention is not approved officially, there can be risk that this invention can be copied by other people.

In this study steps of the formation of this certification is investigated.

1. GİRİŞ

Yeni bir makina, bir cihaz veya mevcut bir makinanın geliştirilmiş bir şeklini bulmuş olan ve patent almak için müracaat eden şahıs, kanun gereğince, buluşunun bütün önemli özelliklerini gösteren bir çizim vermeğe mecburdur. Buluş bir geliştirme olduğu zaman, patent çizimi sadece buluşun bir veya birkaç görünüşü ve bunlara ek olarak ta, geliştirilmiş parçayı ait olduğu makinaya bağlı olarak gösteren ayrı bir görünüşü oluşturmalıdır.

2. MATERYAL ve METOD

2.1. MATERYAL

Bu çalışmada materyal olarak konu ile ilgili kitaplar ve kataloglar kullanılmıştır.

2.2. METOD

Patentle ilgili çizim tekniklerinin ve patent alma şartlarının ortaya çıkartılabilmesi için ilgili dökümanlar taranmış, sonuçta aşağıdaki bilgiler elde edilmiştir.

Bir makina veya mekanik bir cihazın buluşu

yapıldığı vakit patent almak için yapılan başvuruda bir dilekçe, bir tarifname ve bir de patent çizimi verilir. Patent çizimleri, ilgili büro- nun çıkarttığı kurallara uygun şekilde ve dikkatle hazırlanmalıdır. Patent çizimlerinin hazırlanmasında Patent Dairesi Müracaat Formu hükümleri göz önünde bulundurulmalıdır. Müracaatçı, bütün bu hükümlere uygun çizimler hazırlayabilen, bu konuda yetişmiş teknik ressamlar kullanan veya böyle ressamlarla alakası olan bir patent avukatı kullanabilir. Bu konu üzerinde yetişmemiş teknik ressamlar böyle çizimler için gerekli maharet ve tecrübeye sahip değildir.

2.2.1. Patent Kuralları

Ülkemizde henüz patent yasası olmadığından, aşağıdaki maddeler, Amerika Birleşik Devletleri Patent Dairesi Talimatnamesinden alınmıştır.

Madde 49 - Bir patent almak için müracaat eden bir şahsın, kanun gereğince, buluşunun bir çizimini vermesi gerekir.

Madde 50 - Çizim, mucit tarafından veya 25. maddede belirtilen şahıslardan biri tarafından veya müracaatçı adına avukatı tarafından imzalanabilir. Çizim, buluşun bütün özelliklerini belirtmelidir. Montaj resminde icat edilen cihazı oluşturan parçalar numaralanmalıdır. Buluş, eski bir makinanın bir parçasının geliştirilmesi şeklinde ise, çizimde hem, eski parçadan ayrı olarak buluş yapılan parçanın kendisinin bir veya birkaç görünüşü; hem de eski makinanın, buluşun makinayla irtibatını göstermeye yetecek kadar olan bir kısmının görünüşü bulunmalıdır.

Madde 51 - Patent çizimleri iki nüsha olur. Bunlardan biri bürolarda, tasdikli suretlerde v.b. kullanılmak üzere, patentlere eklenen nüshaların karakterinde ve büyüklüğünde; diğeri de Resmî Gazete için olup, her çizimin seçilen bir kısmının küçültülmüş bir suretidir.

Madde 52 - Patent çizimlerinde aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir.

a. Çizimler, kalınlığı iki tabaka veya üç tabaka bristol mukavasının kalınlığına eşdeğerde düz beyaz kağıt üzerine yapılmalıdır. Kağıdın yüzeyi perdahlı ve düzgün olmalıdır. Tamamiyle siyah ve süreklili çizgiler elde edebilmek için, yalnız çini mürekkebi kullanılmalıdır.

b. Üzerine çizimin yapılacağı kağıdın büyüklüğü 10 x 15 pus (254 x 381 mm) olmalıdır. Kağıdın kenarlarından bir pus (25.4 mm) içeride tek bir marj çizgisi çizilmeli ve bu suretle şekil için tam 8 x 13 pus (203 x 330 mm) büyüklüğünde bir saha bırakılmalıdır.

c. Bütün çizimler yalnız mürekkepli kalemle yapılmalıdır. Her çizgi ve her harf (imzalar dahil) tamamiyle siyah olmalıdır. Bu talimat, ne kadar ince olurlarsa olsunlar, gölge çizgileri için ve kesitsel görünüşlerde kesilmiş yüzeyleri temsil eden çizgiler için de geçerlidir. Bütün çizgiler temiz, keskin ve yekpare olmalı; çok ince yahut çok sıkışık olmamalıdır. Kullanıldığı zaman, yüzey gölgelemesi açık olmalıdır. Kesit taramaları 45° eğik paralel çizgilerle yapılmalı ve bu çizgilerin aralığı takriben bir pusun yirmide biri kadar olmalıdır. Mümkün olan her yerde serbest elle çalışmaktan kaçınılmalıdır.

d. Çizimler, anlaşılabilir olmaları için, mümkün mertebe az çizgiyle yapılmalıdırlar. Bu kurala uyulmak suretiyle, küçültüldükten sonra çizimin yeterliliği çok artar. Gölgeleme yalnız konkav veya kon-

veks (iç bükey veya dış bükey) yüzeyler üzerinde ve idareli bir şekilde tatbik olunmalıdır. Gerekli olmadığı yerlerde gölgelemeden kaçınılmalıdır. Kesitsel görünüşlerin alındığı düzlem, kesik ya da nokta nokta bir çizgiyle genel görünüş üzerinde gösterilmeli ve kesitsel görünüşün numarasına uygun rakkamla belirtilmelidir. Cisimlerin gölgeli taraflarında kalın çizgiler kullanılmamalıdır. Gölgelemede ışığın daima üst sol köşeden 45° lik bir açı ile geldiği farz edilmelidir.

Şekil 1.1 de patent müracaat formu görülmektedir.

e. Bir çizimin yapılacağı ölçek, mekanizmayı açık bir şekilde gösterebilmeye yetecek kadar büyük olmalıdır. Çizim için bir tabaka kağıt yet-

PATENT FORMU	
Şekil 1	Şekil 2
PATENT SAHİBİNİN	
Adı :	
Başvuru Tarihi :	
Sıra No :	
BULUŞU YAPANIN,	
Adı ve Soyadı :	
Başvuru Tarihi :	
Sıra No :	
Avukatı :	
(İMZA)	

Şekil:1.1

mezse iki veya daha fazla kâğıt kullanılmalıdır. Fakat, kâğıt tabakalarının sayısı asla lüzumundan fazla olmamalıdır.

f. Farklı görünüşler sırasıyla numaralanmalıdır. Referans harfleri ve rakkamları dikkatle oluşturulmalıdır. Bunlar mümkün olduğu takdirde, en az bir pusun sekizde biri büyüklüğünde olmalı ve bu suretle bir pusun yirmidörtte biri nispetindeki küçültmede okunabilmelidir. Bu harf ve rakamlar yeterli yer olduğu zaman çok daha büyük olabilirler. Bunlar o şekilde konulmalıdır ki; çizimin kapalı ve karışık kısımlarında resmin tam olarak kullanılmasına engel olmamalı ve dolayısıyla çizgileri nadiren kesmeli veya çizgilere nadiren karışmalıdırlar. Belirli bir parçanın etrafında toplanmaları gerektiği zaman, ufak bir boyuttaki boş bir yere konulmalı ve ilgili oldukları parçaya çizgiler vasıtasıyla bağlanmalıdırlar. Bunlar gölgeli yüzeyler üzerine konulmamalıdırlar. Fakat, bundan kaçınmanın zor olduğu hallerde, gölgeli kısımda yazının bulunduğu yerde bir boşluk bırakılmalı ve bu suretle yazının çizimden tamamiyle ayrı ve açık olarak görünmesi sağlanmalıdır. Şayet bir buluşun aynı parçası birden fazla çizim üzerinde görünürse, daima aynı rakkamla belirtilmeli ve bu rakkam asla çizimin farklı parçalarını belirtmek için kullanılmamalıdır.

g. Müracaatçının imzası her kâğıdın sağ alt köşesine konulmalı, eğer varsa şahitlerin imzaları da sol alt köşeye ve yine marj çizgileri dahilinde konulmalı, fakat asla çizimin üzerine gelmemelidir. İsim kurşun kalemle kâğıdın arkasına yazılmalıdır. Başlığı teşkil eden sabit isimler sonradan patent dairesi tarafından, kurala uygun şekilde yazılırlar.

h. Aynı kâğıt üzerindeki bütün görünüşler daima aynı istikamette bulunmalı ve mümkün olduğu takdirde, kâğıt dik tutulduğu zaman okunabilmelidir. Eğer görünüşlerin kâğıdın genişliğinden daha uzun olması, buluşun uygun olarak belirtilmesi bakımından gerekli ise, bu takdirde kâğıt yatay duruma çevrilebilir. Bu durumda kâğıdın sol tarafında başlık için yer bırakılmalı, sağa imzalar yerleştirilmelidir. Bunlar düz görünüşlerdeki aynı boşluğu ve yeri işgal etmeli, kâğıt düz olarak tutulduğu zaman yatay olmalıdırlar.

i. Kural olarak, Resmi Gazetede her buluşun yalnız bir görünüşü gösterilir. Bu maksat için, bu-

luşun veya gelişmenin açıklanmasında en fazla faydalı olan, ve tarifnamede adı geçen görünüşlerden biri seçilir. Bu şekil, teknik ressamın tercihihine göre bir plân, cephe resmi, kesit veya perspektif görünüş olabilir. Bu görünüşün bütün parçaları bilhassa açık olmalı, pek az gölge bulunmalı veya hiç gölge bulunmamalıdır. Görünüş yalnız buluşu göstermelidir. Diğer bütün detayları dışarıda bırakmalıdır. Çizim iyi hazırlandığı zaman, bir değişiklik veya kesinti olmaksızın kullanılabilir. Fakat, gereksiz fazlalıklar veya detaylardaki lüzumsuz incelikler resmin gazeteye kabul edilmemesine sebebiyet verebilir.

j. Patent dairesine gönderilecek olan çizimler düz olarak bir tabaka kalın kartonun arasında veya bir posta silindiri içinde rulo halinde yollanabilir. Bunlar asla katlanmamalıdırlar.

k. Bir çizimin yüzü üzerinde, resim alanının ne dahilinde ve ne de haricinde, bir acente veya avukatın mühürüne, bir ilâna veya yazılı bir adrese asla müsadde edilmez.

53. Tekrar çıkarılan müracaatnamelerde, orjinal patentin çıkarıldığı çizimler, eğer bunlarda bir değişiklik yapılmayacaksa, uygun fotokopi suretleri dosyalanmak suretiyle, kullanılabilirler.

54. Yukarıda belirtilen çizimler hakkındaki maddelere harfiyen uyulmalıdır. Bunlara uygun olarak yapılmayan bir çizim, eğer buluşu yeter derecede açıklıyorsa, tetkik maksadıyla kabul edilebilir. Fakat, böyle durumlarda müracaattan önce çizimin düzeltilmesi veya tekrar yapılması gerekir. Müracaatçının isteği üzerine ve masrafı kendisine ait olmak üzere, gerekli düzeltmeler patent dairesi tarafından da yapılabilir.

55. Müracaatçıların çizimlerini kompetan teknik resamlara yaptırımları tavsiye olunur.

Patent dairesi, çizimlerini başka şekilde temin edemiyen müracaatçılar için bunları mümkün merteye süratli olarak ve maliyet fiatına yapar.

3. BULGULAR ve TARTIŞMA

Bir makina veya bir cihazın buluşunu yapmak, kabiliyetin yanında, araştırmaya yönelik bir eğitim almış olmayı da gerektirir. Buluşlar ekseriyetle Amerika, Japonya, Almanya gibi gelişmiş ülkelerde oluşmaktadır. Çünkü, bu ülke-

ler araştırmaya ve uygulamaya dayalı eğitimi ilkokula kadar indirmişlerdir. Bu nedenle, araştırmaya yönelik eğitimle yetişmiş kişiler, beyinlerinin çalışma kapasitelerini yükselterek, yeni alet ve cihazlar yaratabilecek duruma gelebilmektedirler. Yeni bulunan bir makina az masrafla yapılıp çok pahalıya satıldığından, bu buluşları yapan zengin ülke insanları daha zengin hale gelebilmektedirler. Araştırmaya ve uygulamaya dayalı eğitim çok pahalı bir eğitim olduğundan, bu eğitimi gelişmemiş veya az gelişmiş ülkeler kullanamamaktadırlar. Bizim Ülkemiz gibi ülkelerde genellikle klasik, pasif eğitim sistemi yürürlüktedir. Bu tür eğitimle yetişen insanlar beyin kapasitelerini artıramadıklarından, olmayan bir şeyi hayallerinde canlandırıp buluş yapamamaktadırlar. Böylece, az masrafla yapılıp pahalı satılan yeni buluş araç ve gereçlerden gelen kazanç bu ülkeler için söz konusu olamamak-

tadır. Ülkemizde yıllardır devam eden klasik eğitim nedeniyle icat yapmak söz konusu olamadığından, şimdiye kadar patent yasası çıkartma gereği dahi duyulmamıştır.

KAYNAKLAR

- French, E.F; Vieck, J.C; Foster, J.R., 1987, Engineering Drawing and Graphic Technology
- Thomas E. French, Charles J. Vierck, 1978, Engineering Drawing
- Tosho Printing Co. Ltd, Tokyo, Japan
- Demirci, S.,.....: Teknik Çizimin Esasları IV Deniz Kuvvetleri Komutanlığı,
- Deniz Neşriyat Şb. Md., Kısım II, Sayı: MG. 3081 İDA, İstanbul